

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Aurelio Ikobaltzeta Goiti

*Mañaria
Bizkaia (1939)*

Aurkibidea

Biografia

Arrueta auzoko Beaskoa baserrian jaio zen. Gurasoak ere Mañarikoak zituen. Umetan eskolara joaten zen bitartean artzain lanetan ere ibiltzen zen. Hala ere, Aurelioren arabera, eskola onena 16 urtetatik soldadutzara arte izan zuen herriko okindegian, bertan aritu baitzen denetariko lanak egiten. Igeltsero bezala aritu ostean, 26 urterekin Izurtzako Fonseco lantegian hasi zen; bertako lehenengo behargina izan zen, eta 30 urte zituenetik erretiroa hartu arte arduradun zereginetan ibili zen. Frankismo ostean, Mañariko alkatea izan zen, ikurrina udaletxeko balkoian zintzilikatu zutenekoa. 30 urte zituela, emaztearen etxera joan zen bizitzera, Urkuleta auzoko Barrenengoara.

Zintak

MAN-013

- **Proiektua:** Mañariko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-03-15
- **Iraupena:** 69 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiola, Nerea

MAN-014

- **Proiektua:** Mañariko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-03-15
- **Iraupena:** 68 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

MAN-027

- **Proiektua:** Mañariko grabazio zaharrak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez de Audikana, Maria Luisa - Ikobaltzeta, Igone
- **Data:** 2008-09-07
- **Iraupena:** 73 min
- **Euskarria:** Audio Analog

- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea:** Ikobaltzeta, Igone

MAN-028

- **Proiektua:** Mañariko grabazio zaharrak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez de Audikana, Maria Luisa - Ikobaltzeta, Igone
- **Data:** 2008-09-07
- **Iraupena:** 91 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Ikobaltzeta, Igone

Pasarteak

1. Auzoen artean laguntasuna nagusi

- **Erref:** MAN-013/002
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:04:45. **Bukatu:** 00:07:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

<p>Aurelioren umetako Mañaria zelakoa zen azaltzen du. Lehen auzoak elkarri laguntzen zioten, gaur egun, oster, autoz mugitzen dira eta ez dute elkar ezagutzen. Baserriko lanetan ere, gari-jotetan edo belar sikutan, bata besteari laguntzen zieten. Auzoen artean gari joteko makina ere erosi zuten.</p>

2. Umetatik lan desberdinetan aritutakoa

- **Erref:** MAN-013/003
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:07:34. **Bukatu:** 00:09:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak

Laburpena:

Etxean ardiak zituen eta umetan hasi zen artzain lanetan. Gero ardiak kendu eta 16 urtegaz okindegian hasi zen lanean. Soldadutzatik bueltan Arrasateko Garagartza auzoan hasi zen lanean.

3. Okindegia eskolarik onena

- **Erref:** MAN-013/005
- **Iraupena:** 0:03:02. **Hasi:** 00:18:55. **Bukatu:** 00:21:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Eskola garaian, sarritan artzain lanetan ibiltzen zen. 16 urtegar okindegian lanean hasterakoan, orduan jaso ei zuen eskolarik onena. Denetariko lanak egiten zituen bertan.

4. Soldadutzan kabo

- **Erref:** MAN-013/006
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:21:57. **Bukatu:** 00:22:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

Soldadutzan zortea izan zuen, hasieratik kabo izendatu zuten-eta. Bere eginbeharra zein zen azaltzen du.

5. Fonsecoko lehen behargina

- **Erref:** MAN-013/008
- **Iraupena:** 0:03:52. **Hasi:** 00:27:03. **Bukatu:** 00:30:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Fundizioa
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

<p>Aurelio Izurtzako Fonseco lantegiko lehen behargina izan zen. 26 urtegar hasi zen bertan lanean. Hasieran bizikletaz joaten zen; gero, motorrez; eta, azkenik, ezkondu ostean, autoz. 80.000 pezeta ordaindu zituen 600 bat erosi zuen.</p>

6. Ikurrina jartzeko bozketa

- **Erref:** MAN-013/011
- **Iraupena:** 0:03:54. **Hasi:** 00:38:52. **Bukatu:** 00:42:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:

<p>1967. urte inguruan, Aurelio alkatea zela, Elorrioko idazkari bera zuten. Elorrion egin zuten moduan, bozketa egin zuten: baietak irabazi zuen. Aguazila ez zen erabakiaren aldekoa, baina balkoian jartzea egokitu zitzaion. Jende asko batu zen herrian egun hartan, xanpai-botilak ere bukatu ziren. Ordura arte Espainiako bandera urtean pare bat egunetan baino ez zen jartzen.</p>

7. Alkate musutruk

- **Erref:** MAN-013/012
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:42:46. **Bukatu:** 00:44:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala

Laburpena:

Alkate izan ostean, ez zuen berriro Udalera sartu gura izan. Gaur egun jorjala irabazten dute alkateek-eta, lehen ez.

8. Mañariak ez du herri lurrik

- **Erref:** MAN-013/014
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:46:02. **Bukatu:** 00:49:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala

Laburpena:

Mañariko herriak ez zuen herri lurrik eta aldunditik jasotako dirua behar zuten zituzten beharginei ordaintzeko. Ez zuten aparteko herri lanik egiten, ez zuten-eta dirurik. Izurtzak, ostera, baso asko du; sasoi hartan ikatza egiten zen eta diru asko lortzen zuten.

9. Mañariko harria

- **Erref:** MAN-013/018
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 01:02:50. **Bukatu:** 01:05:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Mañariko harria eraikin askotarako erabili izan da, Madrilgo diputatuen kongresuko zutabeak egiteko, besteak beste. Matxoan, mando arran, eramaten zituzten harriak Gasteiz aldera.

10. Durangoko lantegietara eta ikazkintzan

- **Erref:** MAN-013/019
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 01:05:19. **Bukatu:** 01:06:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Lanbideak » Antzinako lanbideak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Bizkaiko lantegiak » Durangaldeko lantegiak

Laburpena:

Aurelio gaztea zela, jende asko Durangora joaten zen beharrera. Bizikletaz joaten ziren gehienak, motorrak beranduago hasi baitziren. Jende asko ikazkintzan aritzen zen inguruko basoetan. Lehen basoetan ez zegoen pinurik.

11. Pinua barik, haritz eta pago ugari

- **Erref:** MAN-013/020
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 01:06:46. **Bukatu:** 01:07:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Lehen basoetan ez zegoen pinurik, haritza eta pagoa ziren nagusi. Gaztainondoak eta ugariak ziren.

12. Lanik ez zuena eskean edo lapurretan

- **Erref:** MAN-027/005
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:05:15. **Bukatu:** 00:06:55
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Garai batean ez zegoen erretirotik eta hil arte lan egiten zen. Lanik ez zuenak ez zuen diru-iturririk eta jendea txarto ibiltzen zen. Eskeko asko ibiltzen ziren eta ijitoak ere bai. Kaleko jendeak gauez jatekoa lapurtzen zuen.

13. Gabino Arana maisua

- **Erref:** MAN-027/007
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:13:52. **Bukatu:** 00:15:06
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

<p>Gabino Arana maisua. Bi seme zituen. Herriko idazkari lana ere egiten zuen. Istripua izan zuen motoarekin lurretara bidean. Hura erretiratu zenean, beste nafar bat etorri zen: Aranburu.</p>

14. Aitaren poltsikoko erlojua

- **Erref:** MAN-027/011
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:22:44. **Bukatu:** 00:24:48
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Aitita eta aita biak dantzazaleak ziren. Orduan irratian musikarik ez zen egoten ia. Jaietan txistulariak. Goizean zain egoten zen, zer ordu zen jakiteko. Poltsikoko erlojua erabiltzen zuen. Behin galdu egin zitzaion eta sekulakoak egin ei zituen bila.</p>

15. Autobusak Gasteizera eta Durangora

- **Erref:** MAN-027/013
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:27:08. **Bukatu:** 00:28:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:

<p>Aita batzuetan Gasteizera joaten zen osabarengana. Autobusa egoten zen Durangotik. Autobusak postariaren lana egiten zuen. Domeka iluntzeetan autobusa joaten zen Mañarira, jendea Durangora eramateko. Osaba bera ere sarri etortzen zen Mañarira.</p>

16. Eraikuntza lanean; Fonseco-ko injineruarekin harremana

- **Erref:** MAN-027/016
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:30:38. **Bukatu:** 00:32:55
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

<p>Izurtza inguruan pabiloi batzuk egiten ibili ziren 25 urte inguru zituela. Sasoi ona zuen eta denetarik egiten zuen. Fonseco enpresako injineruak ea eurekin geratuko zen lanean esan zion eta halaxe hasi zen. Asturiasen arropak bustita injineruarekin bizitako pasadizoa.</p>

17. Udalean zeudenen arteko harremana

- **Erref:** MAN-027/019
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:36:44. **Bukatu:** 00:38:54
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala

Laburpena:

<p>Garai batean Udalean egon zirenak ez ziren politikoak; herriaren alde egitearren sartu ziren. Urtean behin ospakizuna izaten zuten Bilbon. Hilean behin bilera egiten zuten eta bi bileratik behin tripakiak jatera joaten ziren

tabernara, idazkariak hala esanda. Ez zen mugimendu handirik egoten Udalean, eta dirurik ere ez zegoen; justu-justu idazkaria ordaintzeko.</p>

18. Emakumeak josten ikastera edo neskame

- **Erref:** MAN-027/023
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:43:42. **Bukatu:** 00:44:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

<p>Garai bateko emakumeak josten ikastera joaten ziren. Dirua ateratzeko, berriz, neskame.</p>

19. Aste Santuko prozesioen ibilbidea; enkantea

- **Erref:** MAN-027/025
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:58:54. **Bukatu:** 01:01:24
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Aste Santua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Aste Santuko prozesioak nondik nora egiten ziren. Prozesioan eraman beharrekoak enkantean jartzen ziren Erramu egunean. Aureliok eta lagunak gurutzetxo bana hartzen zuten. Gero, prozesioan ortozik joan behar. Bekorotzak zapalduta laguna maldizioka ibili zeneko kontuak.</p>

20. Ekaitza zetorrelako prozesiotik arineketan alde

- **Erref:** MAN-027/027
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 01:01:44. **Bukatu:** 01:03:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Aste Santua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Aste Santuko prozesioak. Behin ekaitza zetorrela eta batzuek alde egin zuten arineketan, santuak eta bestelakoak bertan lagata, eta besteak busti-busti eginda geratu ziren. Aurelio eta laguna beti bihurrikerietarako prest.</p>

21. Elizako pulpitua sermoietarako

- **Erref:** MAN-027/031
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 01:07:27. **Bukatu:** 01:09:20
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Beste batzuk

Laburpena:

<p>Elizako pulpitua meza erdiko sermoia egiteko erabiltzen zen. Egun berezietan (Gorpuzti egunean, adibidez) kanpoko abadeak edo fraideak etortzen ziren eta haiek ere pulpitutik. Arrosarioa ere bertatik errezatzen zen. Garai batean Ama birjinari ematen zitzaion indar handia.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-15

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com